

Kopja Informali ta' Sentenza



**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)**

**ONOR. IMHALLEF
ANNA FELICE**

Seduta tas-27 ta' Jannar, 2011

Rikors Numru. 32/2008

Medcast Foundry Limited (C1768)

vs

**Avukat Generali u ghal kull interess li jista' jkollha
Malta Industrial Parks Limited**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' Medcast Foundry Limited fejn din, wara li ppremettiet illi:

B'sentenza tal-Qorti tal-Appell tat-30 ta' Novembru, 2007, gie deciz appell kontra l-kumpanija rikorrenti, li ordnat l-izgumbrament tar-rikorrenti mill-fabbrika li ghandha u fejn topera.

Kopja Informali ta' Sentenza

Sussegwentement, is-socjeta' rikorrenti pprezentat rikors ghar-ritrattazzjoni, u kif inhu risaput, ir-ritrattazzjoni marret quddiem il-Qorti tal-Appell imma b'kompozizzjoni differenti.

Mal-istess talba ghar-ritrattazzjoni giet prezentata l-kawza appositata ghas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza sakemm ikun hemm decizjoni fuq it-talba ghar-ritrattazzjoni.

Din it-talba giet michuda b'sentenza moghtija fis-16 ta' April, 2008, u dan mill-Qorti tal-Appell komposta bl-istess mod kif kienet komposta meta nghatat is-sentenza li ordnat l-izgumbrament fit-30 ta' Novembru, 2007. kif jidher mill-anness estratti tas-sentenza kif jidhru fuq il-website tal-Qrati, il-kompozizzjoni tal-gudikanti hija l-istess (Dok. A u Dok. B).

Din il-kwestjoni diga' qamet quddiem il-Qorti Ewropea ghad-drittijiet tal-bniedem, fil-kawza "San Leonard Band Club vs Malta".

.....Omissis.....

Illi bl-istess mod, l-istess argumenti japplikaw ghall-kwestjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza jew is-sospensjoni tal-esekuzzjoni.

Hemm principju kardinali li jghid li "accessorium sequitur principale". Jekk mhux legali skond il-Konvenzjoni Ewropea li l-istess gudikanti jisimghu ritrattazzjoni, multo magis ma jstghux ikunu huma li jiddeciedu li s-sentenza taghhom tidhol fl-effett, u r-ritrattazzjoni ma tkun tiswa xejn, anke jekk tkun favorevoli ghall-appellanti.

Ghal dawn ir-ragunijiet, fil-kaz prezenti hemm vjolazzjoni tal-Artiklu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u dan billi l-esponenti ma kellhomx it-talba taghhom ghas-sospensjoni tal-esekuzzjoni deciza minn Qorti imparzjali. U dan ghall-istess ragunijiet esposti fis-sentenza tal-Qorti Ewropea.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghaldaqstant, l-esponenti jitolbu bir-rispetti li din l-Onorabbli Qorti, stante l-urgenza, (1) taghti provvedimenti temporanju billi tissospendi l-esekuzzjoni tas-sentenza deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Novembru 2007, fl-ismijiet Malta Development Corporation et v Medcast Foundry Limited (2) tiddikjara li d-decizjoni tas-16 ta' April 2008, tivvjola l-Artiklu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem peress li l-istess kwestjoni ma gietx deciza minn Qorti imparzjali (3) taghti kull provvedimenti iehor, inkluz li tiddikjara dawk il-partijiet tal-ligi tal-Kap. 12 li ghandhom x'jaqsmu mas-sospensjoni tal-effetti ta' sentenza li fuqha jkun hemm ritrattazzjoni (4) taghti kumpens adegwat lill-esponenti.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat ir-risposta tal-Avukat Generali fejn dan eccepixxa illi:

Fl-ewwel lok stante z-zmien qasir ghad-dispozizzjoni tieghu sabiex jintavola r-risposta ghal dan ir-rikors, l-esponenti qieghed umilment jirriserva d-dritt li jwiegeb b'mod aktar ezawdjenti aktar 'il quddiem jekk jidhiru li jkun il-kaz.

Rigward ir-rikors promotur, l-esponent jirrileva li meta wiehed iqis il-fatti tal-kaz ghandu jikkonkludi li ma jissussisti ebda ksur tal-artiklu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea.

Is-sentenza ikkwotata mir-rikorrent kienet tikkoncerna fatti mhux identici ghal dawk odjerni u allura ma tistax tintuza bhala mudell. Is-sentenza li nghatat mill-Qorti Ewropea f'**San Leonard Band Club vs Malta** tikkoncerna ritrattazzjoni minn sentenza tal-Qorti tal-Appell fejn l-Imhallfin sedenti baqghu l-istess li kienu taw is-sentenza ritrattata.

Fil-kaz prezenti, ir-ritrattazzjoni li qed issir qed tkun presjeduta minn Imhallfin differenti minn dawk li ddecidew is-sentenza fl-Appell. Hija biss id-decizjoni dwar it-talba ghas-sospensjoni tal-ezekuzzjoni tas-sentenza tal-Appell li giet moghtija mill-istess Imhallfin sedenti fil-Qorti tal-Appell. Tali decizjoni ma kinitx tolqot b'ebda mod il-mertu

Kopja Informali ta' Sentenza

tal-kawza ritrattata, kuntrarjament ghal dak li gara fil-kaz ta' **San Leonard Band Club**. Ghalhekk ma tqum ebda kwistjoni ta' imparzjalita'.

Ghaldaqstant, l-esponent jissottometti bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti ghandha tirrespingi r-rikors odjern bl-ispejjez kontra r-rikorrent.

Rat ir-risposta tas-socjeta' Malta Industrial Parks Limited fejn din eccipiet illi:

In linea preliminari, is-socjeta' rikorrenti naqset li titlob l-astensjoni tal-gudikanti li kienu qed jiffurmaw il-Qorti ta' l-Appell fil-mori tal-proceduri li minnhom qieghda tilmenta permezz tar-rikors kostituzzjonali fl-ismijiet fuq premessi u ghalhekk akkwixxiet ghall-kompozizzjoni ta' dik l-istess Qorti;

Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess illi l-procedura ghas-suspensjoni ta' l-ezekuzzjoni ta' sentenza *ai termini* tal-Art. 823 tal-Kap. 12 hi procedura straordinarja u l-istess dispozizzjoni tal-ligi turi ampjament car li s-suspensjoni tal-ezekuzzjoni ta' sentenza pendenti l-ezitu ta' proceduri ta' ritrattazzjoni hi l-eccezzjoni altru milli r-regola;

Fi kwalunkwe kaz, fl-eventwalita' li t-talbiet tas-socjeta' rikorrenti fil-kawza ta' ritrattazzjoni jigu milqugha, l-istess socjeta' ghandha rimedju ordinarju billi tipprocedi ghar-risarciment tad-danni li tkun sofriet.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tar-rikorrenti, ta' Malta Industrial Parks Limited u tal-Avukat Generali.

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din il-kawza, is-socjeta' rikorrenti qed tilmenta illi decizjoni tas-16 ta' April 2008, li permezz taghha l-Qorti tal-Appell cahdet it-talba taghha ghall-ezekuzzjoni tas-sentenza kisret l-Art. 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem peress illi l-istess kwistjoni ma gietx trattata minn Qorti mparzjali.

Is-socjeta' Malta Industrial Parks Limited issostni li s-socjeta' rikorrenti setghet, kieku riedet, uzat ir-rimedju ordinarju moghti mil-Ligi.

Jirrizulta illi s-socjeta' rikorrenti kienet konvenuta f'kawza migjuba kontriha minn Malta Development Corporation. L-ezitu ta' din il-kawza kien negattiv ghall-istess Medcast, dana ukoll fl-istadju tal-Appell, u sussegwentement, ir-rikorrenti odjerna talbet li l-kawza tigi mismugha mill-gdid.

Sadanittant, talbet ukoll is-sospensjoni tad-decizjoni li kienet nghatat fil-konfront taghha. Din it-talba ghas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tas-sentenza nstemghet u giet michuda mill-Qorti tal-Appell komposta mill-istess tlett Imhallfin li kienu ddecidew il-kawza fil-mertu. Skond ir-rikorrent, dan il-fatt kien lesiv ghad-dritt taghha ta' smiegh xieraq kif sancit mill-Art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea.

F'dan il-kuntest, il-Qorti Kostituzzjonali taghmel referenza ghall-principji elenkati fil-kawza "Vella vs Bannister", (deciza fis-7 ta' Marzu 1994) u, aktar ricentement, b'mod estensiv ferm fis-sentenza "Maria sive Marthese Attard et. Vs Policy Manager tal-Malta Shipyards", (deciza mill-Prim'Awla fit-30 ta' Settembru, 2010), fejn il-Qorti gabret il-principji rilevanti b'dan il-mod:

"(a) L-esistenza ta' rimedju iehor trid titqies fil-kuntest tal-allegat ksur tad-dritt fundamentali. Ghandu jkun rimedju accessibbli, xieraq, effettiv u adegwat biex jindirizza dak il-ksur. Fl-istess waqt, m'hemmx ghalfejn li, biex jitqies bhala effettiv, ikun jirrizulta li r-rimedju sejjer jaghti lir-rikorrent success garantit. Huwa bizzejjed li jintwera li jkun wiehed li jista' jigi segwit b'mod prattiku, effettiv u effikaci.

(b) Meta jidher car li jezistu mezzi ordinarji disponibbli biex jikseb rimedju ghall-ilment tieghu, ir-rikorrent ghandu jirrikorri ghal dawk il-mezzi, qabel ma jirrikorri ghar-rimedju kostituzzjonali, u huwa biss wara li jkun fittex dawk il-mezzi jew wara li jidher li dawk il-mezzi ma jkunux effettivament disponibbli li ghandu jintuza r-rimedju kostituzzjonali.

(c) *Ghandha torbot id-diskrezzjoni tal-Qorti biex tqis jekk ghandhiex twettaq is-setghat taghha li tisma' kawza ta' natura kostituzzjonali, sakemm ma tingiebx xi raguni serja u gravi ta' illegalita', ingustizzja jew zball manifest fl-uzu taghha.*

(d) *Ma hemm l-ebda kriterju pre-stabbilit dwar l-uzu ta' din id-diskrezzjoni, ghaliex il-kriterju rilevanti huma l-fatti u c-cirkostanzi tal-kaz de quo. Mela fil-konsiderazzjoni ta' dawn il-fatti u cirkostanzi, huwa accettabbli grad ta' flessibilita' minn naha wahda u formalizmu mill-inqas min-naha l-ohra. Fit-twettieq tad-diskrezzjoni li din il-Qorti ghandha skond il-ligi, ma hemm xejn assolut u lanqas awtomatizmi propju ghaliex ic-cirkostanzi partikolari ta' kull kaz jibqa' l-kriterju rilevanti.*

(e) *In-nuqqas wahdu ta' tehid ta' mezzi ordinarji mir-rikorrent mhuwiex raguni bizzejjed biex Qorti ta' xejra kostituzzjonali tiddeciedi li ma tuzax is-setghat taghha li tisma' l-ilment, jekk jintwera li l-mezzi ma kinux tajbin biex joffru rimedju shih lir-rikorrent.*

(f) *In-nuqqas ta' tehid ta' rimedju ordinarju – ukoll jekk seta' kien ghal kollox effettiv biex jindirizza l-ilment tar-rikorrent, minhabba l-imgieba ta' haddiehor, m'ghandux ikun raguni biex il-Qorti ma tezercitax is-setghet taghha li tisma' l-ilment kostituzzjonali tar-rikorrent.*

(g) *L-ezercizzju minn qorti (tal-ewwel grad) tad-diskrezzjoni taghha bla ma tistharreg il-materja necessarja li fuqha tali diskrezzjoni ghandha titwettaq, jaghti lil qorti tat-tieni grad is-setgha li twarrab dik id-diskrezzjoni.*

(h) *Meta r-rimedju jaqa' fil-kompetenza ta' organu iehor jew meta s-smigh tal-ilment tar-rikorrent sejjer iwassal biex l-indagni gudizzjarja u l-process l-iehor tas-smigh tar-rimedju ordinarju jkun duplikazzjoni ta' xulxin, il-qorti kostituzzjonali ghandha ttendi lejn ir-rifjut li tuza s-setghat taghha kostituzzjonali, sakemm l-indagni gudizzjarja tal-kaz ma tkunx, min-natura taghha, ixxaqleb izjed lejn kwistjoni kostituzzjonali.*

(i) Fuq kollox, l-uzu tad-diskrezzjoni ghandha tigi ezercitata bi prudenza, u b'mod li fejn jidher li hemm ksur serju ta' drittijiet fundamentali jew anke fejn sejjer ikun hemm ksur ta' dawk id-drittijiet, allura l-Qorti ghandha xxaqleb lejn it-twettiq ta' dawk is-setghat."

Il-Qorti ma ssib ebda raguni li tiddipartixxi minn dan l-insenjament. Il-Qorti hi tal-fehma illi r-rimedju provdut bl-Art. 734 (1) tal-Kap. 12 tal-ligijiet jissodisfa dan il-kriterju u seta' facilment intalab minghajr piz irragonevoli ghall-istess Medcast. Infatti, talba simili ghal rikuza saret u giet milqugha ricentement mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Jannar 2011, fil-proceduri "Fenech vs Farr Limited et".

Ghal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' l-ewwel eccezzjoni ta' Malta Industrial Parks Limited u a tenur tal-Art. 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Art. 4(2) tal-Kap. 318 tal-Ligijiet ta' Malta tiddeklina milli tezercita s-setghat taghha ghar-raguni li r-rikorrenti kellha rimedju xieraq taht ligi ordinarja ohra ghall-ksur ta' jeddijiet minnha allegat, u b'hekk tillibera lill-intimati mill-osservanza tal-gudizzju.

L-ispejjez jithallsu mis-socjeta' rikorrenti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----